

INTERVJU

Marina Pendeš, ministrica obrane BiH

Očekujem fleksibilniji pristup naših partnera kako bi MAP bio aktiviran do kraja ove godine

Aktiviranje Akcijskog plana za članstvo u NATO-u naš je glavni cilj te smo od 2015. do danas uknjižili 28 lokacija, s tim da u idućem razdoblju očekujemo uknjižbu još dviju lokacija

Pendeš: "Prošle smo godine usvojili Pregled obrane koji govori o viziji OS BiH u idućih deset godina, a sastavni dio toga je i plan modernizacije"

Zoran Krešić
bih@vecernji.net
MOSTAR

Put BiH u NATO savez postao je još jedna predizborna tema. BiH još nije ispunila uvjete ni za aktiviranje Akcijskog plana za članstvo, a vode se unutarnje rasprave o samom prijemu u NATO. Zbog povećanih finansijskih potreba **Oružanih snaga BiH**, došao je u pitanje i fiskalni okvir, i to sve u trenutku kada su upravo kapaciteti i resursi **OS BiH** masovno korišteni u gašenju brojnih požara, posebice u Hercegovini. **Ministrica obrane BiH Marina Pendeš** je u razgovoru s novinarima Večernjega lista odgovarala na ova i druga aktualna pitanja koja se tiču **OS BiH** i sektora obrane u cjelini.

Dio političkih struktura i medija, posebice iz Sarajeva, ističe kako je politička opcija kojoj pripadate, dakle HDZ BiH, protiv NATO-a i da se ide, uvjetno rečeno, u "ruski blok". Što je istina?
- Često se u medijima raznim spinovima nastoji u fokus s onoga što je uistinu bitno prebaciti odgovornost na nekoga tko ovoj BiH želi dobro tako da bude sigurna i stabilna, a to možemo jedino kao dio europskih i euroatlantskih integracija. Ja, kao **ministrica**

obrane, a ranije i kao zamjenica ministra obrane i predstavnica HDZ-a u toj instituciji i Vijeću ministara, zalažem se i radim na postizanju tih ciljeva, odrađujući sve kako bi BiH što prije imala aktiviran **MAP**, odnosno postala dijelom NATO-a i europskih integracija. Dakle, smatram kako je to spinovanje, ali, s obzirom na to da mi Hrvati nemamo svoj javni servis gdje možemo adekvatno plasirati informacije, zakiniti smo za mogućnost pravodobnog i točnog informiranja javnosti o svojim stavovima i aktivnostima.

Dokle se stiglo u tom procesu ispunjavanja uvjeta za aktiviranje Akcijskog plana za članstvo u NATO-u, odnosno MAP-a?

- To je naš glavni cilj te smo od

2015. godine do danas uknjižili 28 lokacija, s tim da u idućem razdoblju očekujemo uknjiženje još dviju lokacija. Oko broja se stvara zabuna jer neki govore o Pregledu obrane koji podrazumijeva 57 lokacija, a ja govorim o trenutčno važećoj odluci Predsjedništva o veličini i strukturi **OS BiH** koja podrazumijeva 63 lokacije, dakle ovih 28 lokacija plus ona u Han Pijesku koja je 29. lokacija. Također, intenzivno radimo na povećanju broja pripadnika **OS BiH** koji sudjeluju u međunarodnim vojnim misijama. Puno toga urađeno je u proteklih nekoliko godina i kada su u pitanju nedostajući dokumenti, proces javnih naba-

va, borba protiv onih koji su u obrambenom sustavu podložni korupciji. U tom smislu ojačat ćemo one pozicije u Ministarstvu i **OS BiH** koje su najosjetljivije na korupciju.

Kada je u pitanju uknjižba vojne imovine, što očekujete da će se dalje događati?

- Imamo značajan broj presuda Ustavnog suda i ne bih ih komentirala jer ih treba provoditi, a ne komentirati. Isto tako mislim i o ovoj zadnjoj presudi vezanoj uz **vojnu imovinu**. Nastavljamo uknjižbu, zajedno s Pravobraniteljstvom BiH, onih lokacija **OS BiH** koje se uistinu mogu knjižiti. Postoji određen broj lokacija koje se ne mogu knjižiti iz objektivnih razloga. Nakon 15. rujna organizirat ću sastanak s veleposlanicima zemalja članica NATO-a u BiH, gdje ću prezentirati pomake koje je napravila BiH za ispunjenje Tallinskog uvjeta i kako bih ih informirala o onome što možemo uraditi, prezentirala plan i nositelje aktivnosti. Očekujem fleksibilniji pristup naših partnera kako bi se **MAP** doista aktivirao do kraja ove godine.

Srbija se naoružava s Istoka, Hrvatska postaje najveća regionalna vojna sila zahvaljujući naoružanju NATO-a. Je li to prijetnja za BiH, kako se u dijelu bh. javnosti i medija može čuti?

- U nekoliko navrata u proteklom razdoblju kazala sam kako po-

stoji sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja koji je jasno definirao kvote koje mogu imati Bosna i Hercegovina, Hrvatska i Srbija i Crna Gora. Ni jedna od nama susjednih država nije prešla te kvote. Budući da su sami zaključili kako trebaju zanoviti svoje **oružane snage**, ja i to što oni rade shvaćam kao modernizaciju u smislu nabave nove opreme i slično. Očekujem isto to i od naših institucija u BiH. Već godinama tražimo veća izdvajanja za **Ministarstvo obrane** te, kada bi se povećao naš proračun, to bi bilo izdvajanje u iznosu 1,5 posto BDP-a, onda bi bilo logično da **Ministarstvo obrane** u jednoj godini može nabaviti nekoliko helikoptera, obnoviti vozni park potreban za funkcioniranje **OS BiH** i sigurno bismo imali manju potrebu za donacijama naših partnera, kao što su SAD, Njemačka ili Kina, koji su nam u proteklom razdoblju donirali vozila, poput bagera i drugih vozila bitnih i u situacijama prirodnih i drugih nepogoda.

Što je s najavljenom nabavom dvaju helikoptera za potrebe OS BiH?

- Donesen je zaključak kojim se daje potpora **Ministarstvu obrane** da se za iduću godinu izdvoje sredstva oko 65 milijuna KM za nabavu dvaju helikoptera, s tim da treba naći način financiranja. Ja sam u **Ministarstvu** tražila da mi se pripreme mogući izvori financiranja za nabavu tih dvaju helikoptera koje ću predložiti Vijeću ministara za usvajanje.

Otvorena je rasprava o korisnosti tih helikoptera na požarištima. Možda bi korisnije bilo nabaviti kanadere ili zračne traktore?

- Kanaderi zahvaćaju vodu iz mora ili većeg jezera. Imamo li mi takvu mogućnost? Samo treba poći od toga čime mi raspolazemo. Nama trebaju višenamjenske letjelice. Je li zračni traktor takva letjelica i treba li on **OS**

BiH? Ne treba **OS BiH**, ali treba civilnoj zaštiti. Nama su potrebni helikopteri jer, uz to što prevoze ljude i sredstva, imaju dodatnu mogućnost vedrima kojima raspolažu sudjelovati u gašenju požara. Znači, treba dobro razmisliti i zato je važno u suradnji sa svim ostalim institucijama naći najbolje rješenje. Podsjećam vas i na druge elementarne nepogode i probleme s kojima smo se suočavali proteklih godina i zato je potrebno osposobiti sustav i koristiti adekvatno resurse od općine do države.

Svjedoci smo kako je ovo ljeto bilo iznimno teško kada su u pitanju požari. Koliko je OS BiH ovoga ljeta bio angažiran na požarištima?

- Sukladno kapacitetima kojima raspolažemo, usudujem se reći kako smo odradili odličan posao i zahvalna sam pripadnicima **OS BiH**, i to ne samo pilotima već i tehničarima koji su održavali helikoptere te pješačkim postrojbama koje su bile angažirane u većem dijelu Hercegovine s obzirom na to da je na nekim požarištima bila potrebna i pomoć pješaštva. **OS BiH** je u ovoj godini pokazao kako je kvalitetan dio društva, bez obzira na to što se često u medijima stvara pogrešna slika o **OS BiH** jer se inzistira na nekim problemima. Naravno, mi u **Ministarstvu obrane** ne želimo stvari sklanjati pod tepih i ti problemi s kojima se suočavamo su realnost.

S kakvim se sve problemima suočavaju Ministarstvo obrane i OS BiH?

- Suočavamo se s odlaskom mladih i kvalitetnih ljudi koji, unatoč tome što imaju posao, odlaze u zemlje Europske unije. Tu su problemi financijske prirode jer smatramo kako plaće pripadnika **OS BiH**, prvenstveno vojnika, onih koji rukuju minsko-eksplozivnim sredstvima, trebaju biti veće, ali s obzirom na to da se proračuni utvrđuju na Fiskalnom vijeću BiH, gdje sjede i predstavnici entitetskih vlasti, razumljivo je da mi za državnu razinu ne možemo dobiti onoliko sredstava

O SLUŽBI

Uputila sam Vijeću ministara prijedlog izmjena Zakona o službi u **OS BiH**, koji predviđa mogućnost ostanka u službi za jedan broj pripadnika **OS BiH** do četrdesete godine

O SLUŽENJU VOJNOG ROKA

Služenje vojnog roka zahtijeva znatno veća financijska sredstva. Za NATO i kolektivni sustav sigurnosti opredijelili smo se i zato što nemamo dovoljno sredstava, suviše je razmišljati o tome

koliko nam je uistinu potrebno i u tom smislu modernizacija i školovanje pripadnika **OS BiH** dolaze u pitanje. Prošle smo godine usvojili Pregled obrane koji govori o viziji **OS BiH** u idućih deset godina, a sastavni dio toga je i plan modernizacije. Na stotine milijuna maraka potrebne su za taj proces, ali ja sam realna osoba i znam da tog novca trenutno nema, ali da se dva helikoptera trebaju nabaviti u idućoj godini i modernizirati vozni park **OS BiH** u idućih nekoliko godina, smatram potrebnim i nužnim. Ono što sad trenutno imamo je operativno upitno i s aspekta sigurnosti onih koji koriste ta sredstva nužno je zanoviti ih što prije.

Spominjete odlazak kadrova iz OS BiH. Može li se nešto učiniti kako bi vojnici i nakon 35. godine života imali neku mogućnost profesionalnog angažmana jer je i ta besperspektivnost mnogima razlog za odlazak?

- Uputila sam Vijeću ministara prijedlog izmjena Zakona o službi u **OS BiH**, koji predviđa mogućnost ostanka u službi za jedan broj pripadnika **OS BiH** do 40. godine sukladno potrebama i njihovim psihofizičkim sposobnostima. Nadam se kako će taj prijedlog biti usvojen u PS BiH.

Kakav je vaš stav o ideji za ukidanje vojske u BiH? Trebaju li BiH Oružane snage uopće?

- Ako je BiH opredijeljena da su njezina dva glavna vanjskopolitička cilja članstvo u EU i NATO, onda je takvo pitanje suvišno. Mislim kako nam trebaju Oružane snage BiH.

A obvezan vojni rok?

- Smatram kako služenje vojnog rok zahtijeva znatno veća financijska sredstva. Za NATO i kolektivni sustav sigurnosti smo se, između ostalog, opredijelili i zato što nemamo dovoljno sredstava, suvišno je razmišljati o tome. I za ove profesionalne vojne snage koje imamo mi ne izdvajamo više od jedan posto BDP-a, a u NATO-u bi svaka zemlja trebala izdvajati dva posto.

Što je s rješavanjem pitanja viškova oružja i streljiva koje posjeduje OS BiH?

- Intenzivno radimo posljednjih nekoliko godina na uništavanju viškova naoružanja, streljiva i minsko-eksplozivnih sredstava, pri čemu prvenstveno mislim na nestabilno streljivo. Također, pokušavamo napraviti projekt prodaje viškova i to je vrlo osjetljivo pitanje u koje mislimo uključiti sve relevantne institucije. Moguće je riješiti se viškova oružja donacijom, prodajom ili uništavanjem. Donirali smo proteklih godina značajne količine naoružanja i streljiva Afganistanu i Iraku u okviru borbe protiv ISIL-a.

HVO je postao sastavnicom OS BiH, odnosno državne vojske, a često sama ta država kroz istupe svojih dužnosnika kriminalizira HVO i njegovu ulogu. Što vi, kao hrvatska dužnosnica, osobito na čelu Ministarstva obrane BiH, činite da se sačuva dignitet HVO-a?

- Ja uopće ne bih kazala kako država kriminalizira HVO, već da pojedinci, koji sebe smatra-

ju vlasnicima države, a to nisu, kriminaliziraju HVO. Kao bivša pripadnica HVO-a iz središnje Bosne, mogu kazati kako smo više od godinu dana bili u okruženju i gladni i žedni te nitko za to nije odgovarao. Nitko nije odgovarao što su djeca ubijena u Vitezu dok su igrala košarku, a zna se s kojih položaja je došla granata. Neki znaju i tko je to uradio. No, mislim kako je na svima nama koji predstavljamo BiH, od općina do države, odgovornost ovu zemlju voditi uvažavajući činjenicu kako u ovoj zemlji žive tri konstitutivna naroda i da su sva tri naroda jednakopravna. Ne može netko samo zbog većeg postotnog udjela imati monopol na istinu. Ja sam rat proživjela u središnjoj Bosni i ne može mi nitko govoriti što se tamo događalo.

Kako je biti žena u "muškom poslu"?

- "Muški posao" obavlja veliki broj žena u Ministarstvu obrane BiH. Zahvaljujući i strankama koje delegiraju žene, taj stereotip odavno je prevladan. Žene su dokazale kako su itekako sposobne obavljati i ove poslove koji su do jučer smatrani muškima. Ja sam u Ministarstvu obrane BiH još od davne 2004. godine kada smo počeli reformu obrambenog sustava i mogu iskazati zadovoljstvo jer do danas, kao žena, nisam imala nikakvih problema ni s ljudima unutar Ministarstva ni s pripadnicima OS BiH. Smatram kako, ako ste svjesni onoga što radite i znate to što radite, ne možete imati problema.

Požari

Odradili smo odličan posao i zahvalna sam pripadnicima OS BiH, i to ne samo pilotima već i tehničarima koji su održavali helikoptere te pješačkim postrojbama

Viškovi

Intenzivno radimo posljednjih nekoliko godina na uništavanju viškova naoružanja, streljiva i minsko-eksplozivnih sredstava

